

**ALESSANDRO
BARICCO**

ROMANO „ŠILKAS“ AUTORIUŠ

**Misteris
Gvynas**

TYTO ALBA

ALESSANDRO
BARICCO

Misteris
Gvynas

R O M A N A S

Iš italų kalbos vertė
Pranas Bieliauskas

VILNIUS 2014

*Tout commence par une interruption.**

PAUL VALÉRY

1.

Žingsniuodamas Regento parku – alėja, kurią visada pasirinkdavo iš daugelio kitų, – Džasperis Gvynas staiga aiškiai pajuto, jog viskas, ką iki šiol darė, kad užsidirbtų pragyvenimui, dabar jam netinka. Tokia mintis kildavo ir anksčiau, bet dar niekada ji nebuvo tokia aiški ir patraukli.

Todėl grįžęs namo jis ėmė rašyti straipsnį, paskui jį išspausdino, įdėjo į voką ir pats per visą miestą nunešė į „Guardian“ redakciją. Ten jį pažinojo. Džasperis Gvynas su jais retkarčiais bendradarbiaudavo. Jis paklausė, ar jie galėtų paskelbti straipsnį po savaitės.

Straipsnyje buvo išvardyti penkiasdešimt du dalykai, kurių Džasperis Gvynas įsipareigojo niekada daugiau nedaryti. Pirmas dalykas – nerašyti straipsnių į „Guardian“. Trisdešimtas – nesusitikinėti su moksleiviais ir nevaizduoti savimi pasitikinčio. Trisdešimt pirmas – neleisti, kad kas nors jį fotografuotų susimąščiusį ir parėmusį smakrą ranka. Keturiasdešimt septintas – nesistengti nuoširdžiai elgtis su kolegomis, kurie iš tikrųjų jį niekina. Pas-

* Viskas prasideda nuo pertrūkio. (*Pranc.*)

kutinis – nerašyti knygų. Taip jis savotiškai užtaisė neapibrėžtą plyšelį, kuris galėjo leisti daryti priešpaskutinį dalyką: spausdinti knygas.

Reikia pasakyti, kad tuo metu Džasperis Gvynas buvo ganėtinai madingas rašytojas Anglijoje ir neblogai žinomas užsienyje. Savo karjerą jis pradėjo prieš dvylika metų trileriu, kurio veiksmas vyksta viename Velso kaime Tečer valdymo laikais: knygoje pasakojama apie dingstančius žmones. Po trejų metų išleido trumpą romaną, pasakojantį apie dvi seseris, nusprendusias daugiau niekada nesimatyti: per šimtą puslapių jos stengiasi įgyvendinti savo kuklų troškimą, bet paaiškėja, kad tai neįmanoma. Knyga baigiasi didinga žiemos scena priplaukoje. Be trumputės esė apie Čestertoną ir dviejų apsakymų įvairiuose kolektyviniuose rinkiniuose, Džasperio Gvyno kūryba baigėsi su trečiuoju – penkių šimtų puslapių – romanu. Tai buvo kukli seno olimpiečio fechtuotojo, buvusio jūros laivyno kapitono ir pramoginių radijo laidų vedėjo, išpažintis. Romanas buvo parašytas pirmuoju asmeniu ir vadinosi „Kai užgęsta švyturiai“. Jis prasidėjo tokiu sakiniu: „Aš dažnai mažčiau apie sėją ir derlių.“

Daugelis pastebėjo, kad trys romanai taip skiriasi vienas nuo kito, jog nelengva juos atpažinti kaip to paties autoriaus kūrybos vaisių. Toks reiškinys atrodė ganėtinai keistas, bet tai nesutrukdė Džasperiu Gvynui per trumpą laiką tapti skaitytojų pripažintu ir didžiosios dalies kritikų gerbiamu rašytoju. Kita vertus, niekas neabejojo, kad jis turi pasakotojo talentą ir ypač gluminantį gebėjimą nepaprastai lengvai įlįsti į žmonių galvas ir perteikti jų jausmus. Regis, jis žinojo, kokius žodžius kiekvienas galėtų pasakyti, ir iš anksto nuspėdavo bet kurio žmogaus mintis. Todėl nėra ko stebėtis, kad tais metais daugelis visai pagrįstai pranašavo jam puikią karjerą.

Vis dėlto sulaukęs keturiasdešimt trejų Džasperis Gvynas parašė į „Guardian“ straipsnį, kuriame išvardijo penkiasdešimt du dalykus, kurių nuo tos dienos nusprendė daugiau nedaryti. O pasakutinis dalykas buvo toks: niekada daugiau nerašyti knygų.

Jo puikioji karjera jau buvo baigta.

2.

Tą rytą, kai „Guardian“ sekmadieniniame priede pasirodė jo straipsnis, Džasperis Gvynas buvo Ispanijoje, Granadoje: susiklosčius tokioms aplinkybėms, jam pasirodė labai tinkama proga atsiriboti nuo pasaulio tam tikru atstumu. Jis išsirinko tokį kuklų viešbutuką, kad kambaryje nebuvo telefono, todėl tą rytą šeimininkas turėjo užlipti pas jį laiptais ir pranešti, kad kažkas apačioje jam skambina telefonu. Jis su pižama nulipo žemyn ir nenoromis priėjo prie seno geltonai lakuoto telefono, stovinčio ant pintinio staliuko. Prisdėjęs ragelį prie ausies, išgirdo Tomo Briuso Šeperdo, savo agento, balsą.

– Kas čia per istorija, Džasperis?

– Kokia istorija?

– Na, tie penkiasdešimt du dalykai. Perskaičiau šį rytą, laikraštį man atnešė Lotė, dar gulėjau lovoje. Manęs vos neištiko smūgis.

– Turbūt reikėjo tave perspėti.

– Tik jau nesakyk, kad čia rimtai. Kas tai – provokacija, pareiškimas ar dar koks velnias?

– Straipsnis, ir tiek. Bet tai tiesa.

– Kokia prasme?

– Noriu pasakyti, kad parašiau jį rimtai, kad aš taip nusprendžiau.

- Nori pasakyti, kad daugiau nerašysi?
- Taip.
- Išprotėjai, ar ką?
- Klausyk, dabar turiu eiti.
- Minutėlę, Džasperi, mudu turime pasikalbėti. Negi nenori pasikalbėti su savo agentu...
- Neturiu ko pridurti, daugiau neberašau, ir viskas.
- Žinai, ką tau pasakysiu, Džasperi? Ar klausaisi manęs? Žinai, ką tau pasakysiu?
- Taip, klausau.
- Tada klausyk: šitą frazę jau girdėjau dešimtis kartų, ją man sakė tiek rašytojų, kad tu nė neįsivaizduoji, ją ištare ir Martinas Eimisas – gali patikėti? Maždaug prieš dešimt metų Martinas Eimisas man pasakė tuos pačius žodžius – daugiau nerašysiu, ir tai tik vienas pavyzdys, bet galiu pateikti jų dvidešimt, o gal nori viso sąrašo?
- Nemanau, kad būtina.
- Ir žinai ką? Nė vienas jų iš tikrųjų nesiliovė rašęs, nes tai neįmanoma.
- Sutinku, bet dabar turiu padėti ragelį, Tomai.
- Nė vienas.
- Sutinku.
- Šiaip ar taip, geras straipsnis.
- Ačiū.
- Tikra audra vandens stiklinėj.
- Prašau, nekalbėk taip.
- Ką sakai?
- Nieko. Turiu eiti.
- Laukiu tavęs Londone. Kada grįši? Lotė bus nepaprastai laiminga vėl tave pamačiusi.

– Žiūrėkit, gal surasit kokį nors būdą kopijuoti ir žmones.
– Taip.
– Tokius, kokie jie yra iš tikrųjų.

Alessandro Baricco (Alesandras Barikas, g. 1958 m.) – italų literatūros fenomenas. Filosofas, muzikos kritikas, vienas populiariausių italų rašytojų pasaulyje. Jis yra parašęs 11 romanų, „Misteris Gvynas“ – dešimtas iš jų.

„Misteris Gvynas“ – keistas romanas; toks pat keistas, paradoksalus ir poetiškas kaip „Šilkas“, „Jūra vandenynas“ ar „Novečentas“. Trapus, švelnus pasakojimas apie tylų, trapų, keistą, švelnų ir nepaprastai įžvalgų žmogų. Pasakojimas, galintis, kaip ir kitos Baricco knygos, pakeisti gyvenimą.

Tylus ir kuklus Džasperis Gvynas – rašytojas vienišius, kurio vienintelis draugas – jo literatūrinis agentas. Tačiau vieną dieną jis staiga supranta, kad jo literatūrinė karjera baigta, ir laikraštyje paskelbia pažadą niekuomet daugiau nerašyti. Tačiau juk rašymas – jo būdas patirti ir perkelti tikrovę, ir nerašyti, pasirodo, neįmanoma. Galiausiai misteris Gvynas randa išeitį: portretai. Jis rašys žmonių portretus. Kaip tai įmanoma?

Tai žino tik misteris Gvynas, pradėdamas ruošti naujam gyvenimui: preciziškai įsirengia studiją, pakabina ypatingas lemputes, pavadintas karalienės vardu, ir ima rašyti. Taip prasideda viską iš lėto pakeisianti istorija, pasibaigianti paslaptimi.

Šiame romane rasite išmintingą senutę, sugebančią įkvėpti drąsos net iš ano pasaulio, unikalų lempučių meistrą, galintį sukurti vaikišką šviesą, kompozitorių, kuriantį muziką, panašesnę į šnaresį. Vienatvę, atsargius prisilietimus, tylą. Merginas, vieną piktą, kitą švelnią ir įžvalgią. Dešimt rašytinių portretų. Ir rašytoja, sugebantį pamatyti žmogaus viduje slypinčias ir tylinčias istorijas. Sugebantį suprasti, kokios istorijos dalis kiekvienas yra, ir sukurti portretą iš žodžių – subtilų ir tikslų, poetišką ir paslaptinę.

ISBN 978-609-466-022-1

TYTOALBA

Galima pirkti tytoalba.lt